

samt om undervisningen, kontrol- og forsøgsvæsenet (159—164). Desuden er der en redegørelse for „Jordbrukets ekonomiska Föreningsrörelse“, herunder andelsforetagender vedrørende landbrugsindustrielle virksomheder (135—158), som skyldes Lantbruks-sällskapetets Föreningsbyrå (ved Agronom G. R. Ytterborn).

Det vil sikkert altid være forbundet med store vanskeligheder i et land med en befolkning paa kun faa millioner at skaffe midler til udsendelse af et atlas som dette; her i Landet er forsøg af den art hidtil strandet paa, at alt for faa forstaar landbrugsgeografiens værdi; og det maa beklages, at økonomien for det anmeldte værk for en stor del af kortenes vedkommende kun har strakt til til at arbejde disse tilbage til saa stor en statistisk enhed som lenet; det giver ikke mulighed for tilfredsstillende geografisk overblik. Adskilligt værdifuldere er de kort, der er udarbejdet med „de naturlige landbrugsområder“ som statistisk enhed. Begge korttyper er for størstedelen udarbejdet efter relativ metode. Bedst er vel produktionskortene efter den absolutte prikmetode, der giver baade detaljer og oversigt over udbredelsen af vigtige saavel som en del af de mindre vigtige afgrøder, og i den tilhørende text tages saavel historiske som nuværende forhold i betragtning.

Kortene er klare, enkle og overskuelige, som Jonassons kort plejer at være det.

Der er anvendt fint glittet papir, trykket er smukt og let læseligt.

Af hensyn til det store antal geografer verden over, som ikke kan læse svensk, kunde man have ønsket kortoverskrifterne oversat, eller endnu bedre et lille resumé paa et verdenssprog efter hvert afsnit; det kunde have været gjort uden forøgelse af sidetallet: hvert underafsnit begynder øverst paa en side, og de fleste ender derfor med et større eller mindre stykke ubeskrevet papir, der kunde være anvendt enten til resumé eller literaturfortegnelse, der end ikke findes bag i bogen.

Men disse indvendinger er kun petitesser mod, hvad der kan siges til fordel for atlasset som helhed, og skal kun antyde, paa hvilke punkter anmelderen kunde ønske afvigelser i en eventuel plan til et dansk atlas af tilsvarende karakter; bogen giver et talende vidnesbyrd om det høje standpunkt, landbrugsgeografien indtager i Sverige.

Aa. H. Kampp.

Anton Mohr: Landeveien til India. En handels-historisk Studie. Oslo 1937. (15×22 cm, 274 S., et Kort).

A. Mohr har med denne Bog givet os en livligt skreven populær Fremstilling af en Række Forhold, der har den største Betydning

for Forståelsen af den handelsgeografiske Baggrund for den klassiske Oldtid. I Tid begrænser Forfatteren sig hovedsagelig til det romerske Kejserdømmes Dage, men Ekskurser fører os dels så langt tilbage som til Sumerernes Forbindelse med Induskulturen, dels frem til Middelalderen. I Rum giver Forfatteren betydelig mere, end Titelen lover, idet han foruden Landvejene medtager Skibruten gennem det røde Hav og over det indiske Ocean til Forindien, og ikke blot følger Vejene til Indien, men også de til Kina.

I første Kapitel gøres Rede for Kilderne. Vigtigst er Strabos Geografi, Plinius' „Naturalis Historia“ og den mærkelige lille Bog „Periplus Maris Erythraei“, hvis ukendte Forfatter er en af de meget få Oldtidsskribenter, der kendte Forindien af Selvsyn. I øvrig må Materialet til en Studie som den, det her drejer sig om, møjsommeligt drages sammen fra mange forskellige Steder.

Udenrigshandelen, som det her særlig drejer sig om, stødte i Oldtiden på overordentlige Vanskeligheder. Rejser inden for Romerriget, hvor Pax Romana rådede, kunde være besværlige nok, men en Købmandsfærd udenfor Romerrigets Grænser må nærmest sammenlignes med, hvad man i vore Dage vilde kalde en Opdagelsesrejse. Den rejsende var her ganske overladt til sig selv og sine egne Ressourcer. Som Helhed var da også den romerske Udenrigshandel ubetydelig i Forhold til vore Dages. Efter Plinius beløb den årlige Indførsel af indiske Varer til det romerske Rige sig til en Værdi af ca. 9 Mill. Kr. i Guld. Indførselen af arabiske og kinesiske Varer var yderligere 18—20 Mill. Kr. Men i 1933 beløb Frankrigs Import fra Indien alene sig til 120 Mill. Kr. Guld. Ganske vist var Pengeværdien større i Oldtiden end nu, men Priserne på Orientens Varer lå i Romerriget så højt, at det sikkert mere end opvejer denne Difference. Og selv om Plinius mulig har undervurderet den omtalte Handels Værdi, bliver den dog lille i Forhold til vore Dages Verdenshandel, som den nærmest må sidestilles med.

I 2. Kapitel gennemgås Varerne. Særlig vigtigt var Peberet. Romerne manglede mange af de vitaminrige Frugter og Grøntsager, som udgør en væsentlig Del af vor Ernæring. Kød skaffedes hovedsagelig gennem de store Efterårsslagtninger, og Vinteren igennem blev Kosten med alt dette røgede, tørrede og saltede Kød umådelig ensformig for den mindre bemidlede Del af Befolkningen. Her krævedes Krydderier og da først og fremmest Peber. Peberet var den faste Vare i Transporten fra Indien til Middelhavslandene, spillede en lignende Rolle som Bomuld eller Petroleum i Nutiden. Af andre Varer, som fra Indien eller Arabien gik til Romerriget må fremhæves Virak (den ægte Røgelse), Myrra, Narde, Kanel, Perler,

Diamanter og andre Ædelstene samt endelig Indigo, Elfenben, Cinnober og Lapislazuli. Til Gengæld udførtes fra Middelhavslandene Bly (som i Indien brugtes til Fremstilling af Penge), Kobber, Tin, Vin, Koraller (der benyttedes som Amuletter), Glas og purpurfarvede Tøjer. Da disse Varer ikke helt opvejede de Værdier, der indførtes, gik desuden en Strøm af Penge fra Romerriget til Orienten. Typisk nok stammer de fleste kendte Fund af romerske Guldmønter i Forindien fra dettes Sydvestkyst, hvor netop Peberet hentedes.

3. Kapitel i Mohrs Bog giver en Gennemgang af „Veiene“ mellem Rom og Forindien, såvel Sø- som Landveje. Vi får her at vide, at de berømte romerske Veje, som Forf. delvis kender af Selvsyn, var så som så, navnlig når man kom uden for Italien. De var smalle (1,5—2,5 m brede), ofte bratte og ikke beregnet for Køretøjer. Broer og Viadukter var Romernes egentlige Force. Videre østpå gik Vejen snart gennem Mesopotamien, snart gennem Nordarabien, efter som Forholdet til Partherriget — Roms østlige Nabo — var mere eller mindre fredeligt. Vi får fyldige Oplysninger om mange af de vigtigste Handelscentre: Antiokia, Palmyra, Petra, Seleucia, Gerrha (på Arabiens Østkyst), Hormuz. Et Kort bag i Bogen giver en bekvem Oversigt over Ruterne, som dog langtfra alle kendes med Sikkerhed.

4. Kapitel gør Rede for Romernes Forestillinger om Indien. En moderne Geograf, der ikke har været ganske „up to date“ med nogle Oplysninger om et fremmed Land, kan her hente Trøst. Strabo og Plinius bygger i høj Grad deres Fremstilling af Indien på Megasthenes' da henvend 300 år gamle Værk. Antagelig har der været Købmænd, som gennem personlige Besøg i Indien vidste betydelig bedre Besked end Faggeograferne, men bortset fra „Periplus“ har de ikke efterladt sig literære Spor.

5. Kapitel behandler endelig ret udførligt Silkevejen gennem Centralasien til Kina i dens ældste Periode under Han-Dynastierne (Århundrederne før og efter Kristi Fødsel).

Godt 30 Sider Anmærkninger og Literaturfortegnelse sætter Læseren i Stand til yderligere at forfølge de Problemer, Bogen fremstiller.

C. G. Feilberg.

Aage Krarup Nielsen: Sol over Mexico. 198 S. med Illustrationer og Farvetryk, Gengivelser efter Farveklip af Aztekindianeren Rubalcaba. 8°. København 1937.

Dr. Krarup Nielsen har i denne sin sidst udkomne Bog præsteret en Rejseskildring, der næsten staar Maal med hans første og hidtil uovertrufne Bog, Hvalfangerfærden. Forfatteren har som paa sine